Lietas Nr. C15150914

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2015. gada 27.aprīlī

Jelgavas tiesa: tiesnese D.Ruško
tiesas sēdes sekretāre I.Revina,
piedaloties prasītāja pārstāvim /pers. A/,
izskatīja 2015.gada 16.aprīlī atklātā tiesas sēdē civillietu AS „SEB banka" prasību pret /pers. B/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

Prasītājs AS „SEB banka" cēlis tiesā prasību pret atbildētāju /pers. B/, kurā lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam parādu 2789.82 *euro*, tiesāšanās izdevumus, kā arī noteikt prasītājam tiesības saņemt likumiskos procentus (6% gadā) no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas par laika posmu līdz pilnīgai sprieduma izpildei.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2005.gada 13.spetmebrī starp SIA „Unilīzings" (vēlāk SIA „SEB līzings") kā iznomātāju un atbildētāju kā nomnieku tika noslēgts operatīvā līzinga (nomas) līgums (turpmāk - Līzinga līgums), saskaņā ar kuru atbildētājam tika nodots nomā transporta līdzeklis Peugeot 206 (turpmāk - Līzinga objekts).

Līzinga devējs saskaņā ar Līzinga līgumu atbildētāja uzdevumā iegādājās Līzinga objektu, kurš saskaņā ar šī līguma 2.1.punktu un piegādes apliecinājumu tika nodots atbildētājam.

Saskaņā ar Līzinga līguma speciālajiem noteikumiem un 3.1.punktu atbildētājam bija pienākums maksāt prasītājam visus nomas maksājumus saskaņā ar līgumu katra mēneša 25.datumā. Nomas maksājumu apmērs tika norādīts līgumam pievienotajā maksājumu grafikā.

Līzinga līguma 1.1.punktā noteikts atbildētāja pienākums maksāt nokavējuma līgumsodu par Līzinga līgumā noteikto maksājumu samaksas kavējumu 0,3% apmērā dienā no kavētā maksājuma apmēra.

Uz 2010.gada 12.aprīli atbildētājs nebija veicis līgumā noteiktos nomas maksājumus, un tādējādi uz minēto datumu tika aprēķināts nokavējuma līgumsods 32,43 *euro* apmērā.

Ņemot vērā augstāk norādīto un to, ka uz 2010.gada 5.maiju atbildētājs nebija izpildījis savas saistības, SIA „SEB līzings" saskaņā ar Līzinga līguma 9.3.punktu nosūtīja paziņojumu par Līzinga līguma darbības izbeigšanu.

Līzinga līguma 9.4.2.punktā noteikts, ka gadījumā, ja iznomātājs vienpusēji atkāpjas no līguma, iznomātājam ir tiesības pārņemt savā valdījumā nomas priekšmetu (augstāk norādīto Līzinga objektu) un pēc sava ieskata to pārdot. Šajā gadījumā nomniekam pilnībā un bez papildus nosacījumiem jāsedz iznomātāja izdevumi, kas nepieciešami minēto darbību veikšanai. Saskaņā ar 2010.gada 1.jūnija rēķinu Nr.187 SIA „SEB līzings" samaksājis par Līzinga objekta 258,25 *euro*. No minētās summas atbildētājs ir samaksājis 159,03 *euro*, tātad atlikušais parāds sastāda 99,22 *euro*.

Sertificēts vērtētājs /pers. C/ 2010.gada 18.februārī noteica Līzinga objekta piespiedu pārdošanas vērtību 2290.82 *euro* apmērā.

Līzinga līguma 9.4.2.punkts nosaka, ka iznomātāja vienpusējas atkāpšanās no līguma gadījumos nomniekam jāmaksā iznomātājam naudas summa, kas veidojas kā starpība starp summu, ko iznomātājs ieguvis, pārdodot nomas priekšmetu, un nomas priekšmeta atlikušās vērtības un nesamaksāto nomas maksājumu summu.

Saskaņā ar 2010.gada 22.jūnija rēķinu Nr.JE0535/L un 2010.gada 9.jūlija pieņemšanas-nodošanas aktu SIA „SEB līzings" pārdeva Auktion & Markt Aktiengesellschaft norādīto Līzinga objektu par 2052,94 *euro* (summa bez PVN).

Tādējādi ir pamats piedzīt no atbildētāja nesamaksātos nomas maksājumus 347,04 *euro* apmērā, nokavējuma līgumsodu 32,43 *euro* apmērā, atsavināšanas un pārdošanas izdevumus 99,22 *euro* apmērā un saskaņā ar Līzinga līguma 9.4.2.punktu noteikto starpību 2311,14 *euro* apmērā, kopā 2789,82 *euro*.

2011.gada 25.janvārī starp SIA „SEB līzings" un AS „SEB banka" tika noslēgts cesijas līgums, saskaņā ar kuru prasītājam tika nodotas prasījuma tiesības pret atbildētāju, kas izriet no augstāk minētā Līzinga līguma. Pie šādiem apstākļiem ir pamats augstāk norādīto summu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1589., 1591., 1716., 1717., 1720., 1722., 1753., 1756., 1811., 1934., 1943. pantu.

Prasītāja pārstāvis /pers. A/ tiesas sēdē prasību uzturēja atbilstoši prasības pieteikumā norādītajam. Papildus paskaidroja, ka atbildētājs pēc 2010.gada 29.jūnija līdz 2013.gada 1.jūlijam netika brīdināts un atbildētājs nebija arī veicis maksājumus. Uzskata, ka pastāv prasījuma noilguma pazīmes.

Atbildētājs/pers. B/ tiesas sēdē neieradās. No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājam par tiesas sēdi paziņots saskaņā ar Civilprocesa likuma 54.panta pirmās daļas un 56.panta pirmās un piektās daļas prasībām. Atbildētājs tiesai nav darījis zināmus neierašanās iemeslus.

Tiesa, saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu nolēma skatīt lietu bez atbildētāja klātbūtnes.

Motīvu daļa

Tiesa, novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem uzskata, ka prasība ir noraidāma sekojošu apsvērumu dēļ.

Tā kā tiesas sēdē prasītāja pārstāvis /pers. A/ apstiprināja, ka laika periodā no 2010.gada 29.jūnija līdz 2014.gada 4.martam atbildētājs nav brīdināts par saistību izpildi, kā arī no Tiesu informatīvās sistēmas ir gūstama pārliecība, ka prasītājs nav vērsies tiesā par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, tiesa atzīst, ka prasītājs prasījuma tiesības ir zaudējis, jo lietā iestājies prasības noilgums.

Civillikuma 1895. pantā noteikts, ka visas saistību tiesības, kuras nav noteikti izņemtas no noilguma ietekmes un kuru izlietošanai nav likumā noteikti īsāki termiņi, izbeidzas, ja tiesīgā persona tās neizlieto desmit gadu laikā. Savukārt 2010. gada 1. janvārī spēkā stājās Komerclikuma D daļa, tajā skaitā 406. pants, kurā noteikts, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

Ņemot vērā, ka Komerclikuma noteikumi attiecībā uz komercdarījumiem kā *lex specialis* attiecināmi pret Civillikumā vispārīgi noteikto 10 gadu noilguma termiņu, tad komercdarījumiem piemērojami Komerclikuma noteikumi.

Atbilstoši Komerclikuma 388. pantam komercdarījumi ir komersanta tiesiskie darījumi, kas saistīti ar komercdarbību.

Tā kā prasītājs ir atzīstams par komersantu Komerclikuma 1. panta pirmās daļas izpratnē un pušu starpā noslēgtais līgums uzskatāms par komercdarījumu Komerclikuma izpratnē, tad atbilstoši Komerclikuma 389. panta jēgai un saturam, konkrētajā lietā ir piemērojami Komerclikuma D daļas nosacījumi, tajā skaitā Komerclikuma 406. pants.

Saskaņā ar Komerclikuma 406. pantu, no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš. Komerclikuma Pārejas noteikumu 16. punkts nosaka, ka, ja šā likuma D daļas spēkā stāšanās dienā Civillikumā vai citā likumā noteiktais noilguma termiņš nav notecējis, bet šā likuma D daļa nosaka īsāku noilguma termiņu, piemērojams šā likuma D daļā noteiktais noilguma termiņš, kurš skaitāms no 2010. gada 1. janvāra. Ja pēc šāda aprēķina noilguma termiņš iznāk garāks par līdzšinējo noilguma termiņu, noilguma termiņā izbeidzas tajā dienā, kad tas būtu notecējis saskaņā ar Civillikumu vai citu normatīvo aktu.

No minētā secināms, ka noilguma termiņš no komercdarījuma izrietošajiem prasījumiem, kuri slēgti, piemēram, līdz 2010. gadam var iestāties 2013. gada 1. janvārī, ja normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi.

Saskaņā ar Civillikuma 1896. pantu noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzies izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis.

Atbilstoši Civillikuma 1902.-1906. pantā noteiktajam, noilgumu pārtrauc prasības celšana tiesā vai šķīrējtiesā, atgādinājums parādniekam par parādsaistībām, kā arī kreditora prasības atzīšana jebkādā veidā no parādnieka puses.

Lietā esošais paziņojums par neizpildītām saistībā ir nosūtīts 2014.gada 4.martā (lietas 25.-27.lapa), savukārt noilguma termiņš konkrētajam prasījumam iestājies 2013.gada 29.jūnijā.

Civillikuma 1906. pants nosaka, ka noilgums ir pārtraukts, ja tā tecējuma laikā parādnieks kaut kādā kārtā atzīst kreditora prasību.

No prasītāja paskaidrojumiem ir konstatējams, ka laika periodā no 2010. gada 29.jūnija līdz 2014.gada 4.martam atbildētājs nav veicis parāda atmaksu, kā arī prasītājs nav brīdinājis atbildētāju par saistību izpildi šajā laika periodā.

Tā kā lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka atbilstoši Civillikuma 1902.-1906. pantam pēc 2010. gada 29. jūnija noilgums būtu atkal pārtraukts, tiesa secina, ka prasītājs laika posmā no 2010. gada 29.jūnija līdz 2014.gada 4.martam, kad atbildētājam tika nosūtīts paziņojums par neizpildītām saistībām, t.i., vairāk kā trīs gadus nav veicis nekādas darbības, kas pārtrauktu noilgumu.

Ņemot vērā Komerclikuma pārejas noteikumu 16. punktā noteikto, tiesa atzīst, ka Prasītājam pēdējais termiņš prasības celšanai vai atgādinājuma nosūtīšanai atbildētājam, bija 2013. gada 29.jūnijs. Minētajā termiņā prasība pret atbildētāju vispārējās jurisdikcijas tiesā vai šķīrējtiesā nav celta.

Civillikuma 1893. pants noteic, ka saistību tiesības izbeidzas, ja tiesīgā persona tās pienācīgi neizlieto likuma noteiktā noilguma termiņā. Savukārt Civillikuma 1910. pants nosaka, ka ar noilguma termiņa notecējumu izbeidzas nevien prasības tiesība, bet arī pati saistību tiesība. Tādēļ noilgušu prasījumu nevar izlietot arī kā ierunu, piemēram, ieskaitam.

Civillikuma 1. pants nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Minētais Civillikuma 1. pantā norādītais labas ticības princips nozīmē, ka katram civiltiesiskās saistības dalībniekam savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāpilda, ņemot vērā pretējās puses intereses.

Tiesību doktrīnā norādīts, ka noilguma institūts civiltiesībās veidots ar mērķi novērst nenoteiktību mantiskajās attiecībās, radīt skaidrību tad, ja kāda persona ilgstoši neīsteno tiesības vai neprasa novērst iespējamo strīdu par tām. [...] Nebūtu saprātīgi pieļaut, ka iespējamais parādnieks uz mūžīgiem laikiem atrodas zem parāda atprasīšanas vai vismaz tiesāšanās Damokla zobena un nevar plānot savu darbību, izslēdzot šādus draudus (*sk. Torgāns K., Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 276. lpp.*).

Tāpat tiesību doktrīnā norādīts, ka gadījumos, kad kāds no saistības dalībniekiem uzskata, ka viņa tiesības ir aizskartas, viņam ir tiesības celt prasību tiesā par tiesību atzīšanu vai aizskāruma seku novēršanu (lietas atdošanu, zaudējumu atlīdzību, līgumsoda samaksu). Ja lietas izskatīšanas gaitā tiesa konstatē, ka ir iestājies civiltiesību normās noteiktais noilgums, tā savā spriedumā norāda uz prasības noilgumu. [...] To, vai iestājies noilgums, tiesa vērtē, tikai lietu izskatot pēc būtības, kurā pārbauda arī jautājumus par noilguma apturēšanu vai pārtraukšanu (*sk. Torgāns K., Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 278. lpp.*).

Tiesa atzīst, ka nav attaisnojama atbildētāja rīcība ilgstoši neveikt parāda atmaksu, tomēr prasības tiesības realizācija iespējama tikai stingri un atbilstoši likumā noteiktajām prasībām, tādējādi atzīstams, ka prasītājam ir zudušas prasības tiesības pret atbildētāju sakarā ar noilgumu.

Novērtējot minēto, tiesa uzskata, ka prasītājs viņam piešķirtās prasības tiesības nav likumā noteiktajā termiņā izmantojis, līdz ar ko lietā ir iestājies prasības noilgums, kas ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai tādējādi spriedumā netiek dots vērtējums prasībā norādītajiem apstākļiem un netiek vērtēti citi iesniegtie pierādījumi.

Ņemot vērā to, ka prasība noraidāma, tad atbildētājai nerodas pienākums atlīdzināt prasītājam tiesāšanās izdevumus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta otro daļu, ja prasību noraida, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos.

Prasītājs ceļot prasību tiesā samaksājis valsts nodevu Civilprocesa likuma 34. pantā noteiktajā apmērā, kā arī ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4.70 *euro* apmērā (lietas 7. lapa).

No lietas materiāliem (lietas 2. lapa) konstatējams, ka lietā kopā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 10.99 *euro* apmērā. Līdz ar to no Prasītāja valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6.29 *euro* apmērā.

Tiesa izskaidro, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6.29 *euro* apmērā maksājami: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģistrācijas Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000, iesniedzot Jelgavas tiesā maksājumu apliecinošu dokumentu.

Tiesa atzīst, ka ievērojot Civilprocesa likuma 204.[1] panta pirmās daļas nosacījumus, prasītājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu- 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. un 97. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt pilnīgi AS „SEB banka" prasību pret /pers. B/ par parāda piedziņu.

Piedzīt no AS „SEB banka", reģistrācijas Nr. 40003151743 par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6.29 *euro*.

Noteikt AS „SEB banka" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesas spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas - 2015. gada 11.maija Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese D.Ruško